

Този референтен документ беше одобрен от Общото събрание на Съвета на архитектите в Европа (АСЕ) (GA1/16) на 22 април 2016 г. Това е актуализация на Европейския деонтологичен кодекс на АСЕ, първоначално приет от Общото събрание на АСЕ на 19 ноември 2005 г., с ревизирана версия, приета на 22 април 2016 г.

Съдържанието му не е обвързващо за организациите-членки на АСЕ – то трябва да бъде референтен документ за справка, в случай че организация-член преглежда или пише деонтологичен кодекс за собствена употреба.

СЪВЕТ НА АРХИТЕКТИТЕ В ЕВРОПА (АСЕ)

ЕВРОПЕЙСКИ ДЕОНТОЛОГИЧЕН КОДЕКС

За ДОСТАВЧИЦИ НА АРХИТЕКТУРНИ УСЛУГИ

Ревизия от април 2016 г

Европейски деонтологичен кодекс за доставчиците на архитектурни услуги

Този деонтологичен кодекс е разработен от АСЕ в контекста на Директивата относно услугите на вътрешния пазар¹ (2006/123/ЕО) наричана по-долу „Директивата SIM“. Той няма да бъде правно обвързващ, освен ако не е обвързващ от законодателството на Европейския съюз или от националното законодателство или от договор между доставчик на архитектурни услуги и клиент или друг потребител или по друг начин като въпрос на публичното или частното право. Тъй като обстоятелствата, при които той може да бъде обвързващ, ще варират в широки граници, Съветът на архитектите в Европа не поема отговорност и не носи отговорност за каквото и да е използване на този Кодекс като въпрос от частното право.

Основни принципи

Принципите и приложенията на този Кодекс, които обясняват и илюстрират Принципите, трябва да се четат и тълкуват в съответствие със следните Общи принципи:

- Професионалните доставчици на архитектурни услуги в рамките на Европейския съюз трябва да се посветят на най-високите стандарти на независимост, безпристрастност, почтеност, компетентност и професионализъм, както и на възможно най-високото качество на техния дизайн, технически и сервизни продукти
- Професионалните доставчици на архитектурни услуги трябва да донесат на обществото специални и уникални знания, професионални умения и способности, които са от съществено значение за развитието на застроената среда и за тези общества и култури, в които това развитие се извършва.

Въведение

По-долу са деонтологичните принципи и приложения за поведението на доставчиците на архитектурни услуги в рамките на Европейския съюз в контекста на Директивата SIM (2006/123/ЕО) при изпълнение на задълженията им при извършване на архитектурни услуги в държава, различна от тяхната страна на установяване.

Те се отнасят за всички професионални дейности, независимо от мястото на дейностите. Те се отнасят за отговорностите към обществото, към клиентите и потребителите на архитектурата, към строителните индустрии и към изкуството и науката за архитектурата - този континуум от знания и творчество, който е наследството на утрешния ден и наследството на архитектурната професия на обществото.

Не всеки пропуск от страна на доставчик на архитектурни услуги или неспазване на принципите и приложенията на този кодекс непременно ще оправдае жалба или дисциплинарно производство. Въпреки това неспазването на насоките, посочени в този Кодекс, ще бъде фактор, който ще бъде взет под внимание, ако е необходимо да се провери поведението или компетентността на доставчик на архитектурни услуги.

Принцип 1

Общи задължения - Коректност, компетентност и професионализъм

Всички доставчици на архитектурни услуги трябва да бъдат почитени във всичко, което казват или правят в качеството си на членове на **европейска свободна професия**.

Всички доставчици на архитектурни услуги трябва да притежават систематичен набор от знания и теория на изкуството, науката и бизнеса на архитектурата, разработени чрез образование, изпити, обучение, непрекъснато професионално развитие и опит. Този процес трябва да гарантира на обществеността, че когато доставчик на архитектурни услуги е назначен да извършва професионални услуги, този доставчик отговаря на изискваните стандарти. Всички доставчици на трансгранични услуги трябва да бъдат квалифицирани и признати в съответствие с всички приложими разпоредби, произтичащи от законодателството на съответната държава-членка и ЕС, включително професионалните квалификации на ЕС (Директива 2005/36/ЕО). Политиката на Съвета на архитектите в Европа е, че тези стандарти трябва да се основават на минимален период от пет години редовно архитектурно образование на университетско ниво (или еквивалент), допълнено от минимум две години пълен работен ден (или еквивалент) професионален практически опит, така че да позволи на доставчика правилно да изпълнява всички архитектурни услуги, които се очакват от доставчика при навлизане в архитектурната професия.

Всички доставчици трябва също така да поддържат и развиват знанията си за изкуството и науката за архитектурата, да уважават цялостното архитектурно постижение, да допринасят за неговия растеж и да дават предимство на научената и неквалифицирана професионална преценка пред всеки друг мотив в преследването на изкуството, науката и бизнеса на архитектурата.

Приложения

1.1 Всички доставчици на архитектурни услуги гарантират, че непрекъснато поддържат и развиват професионалните си знания и умения във всички области, свързани с техните практики. (Справка: Член 22, буква б) и съображение 39 от Директивата за квалификациите, 2005/36/ЕО).

1.2 Всички доставчици на архитектурни услуги трябва непрекъснато да се стремят да повишават стандартите за високи постижения във всички съответни области, включително архитектурно образование, изследвания, обучение, дизайн, технология, строителни методи и практика.

1.3 Всички доставчици на архитектурни услуги гарантират, че разполагат с подходящи и ефективни вътрешни процедури, включително процедури за мониторинг и преглед, както и достатъчно квалифициран персонал и надзорен персонал, който да им позволи да изпълняват своите задължения напълно, ефикасно и навреме. (Справка: Член 26, параграф 1 от Директивата SIM – 2006/123/ЕО).

1.4 Когато работата се извършва от името на доставчик на архитектурни услуги, от служител или от някой друг, действащ под прекия контрол на доставчик на архитектурни услуги, такъв доставчик е отговорен да гарантира, че това лице е компетентно да изпълнява задача и се контролира адекватно.

1.5 Всички доставчици на архитектурни услуги имат право да се откажат от договор за архитектурни услуги или от наемане на работа, вместо да бъдат принудени да правят неразумен компромис с професионалните си принципи.

1.6 Никой доставчик на архитектурни услуги няма да предлага такса, освен ако не разполага с достатъчно информация за естеството и обхвата на проекта, за да позволи изготвянето на предложение за такса, което да покрие адекватно работата или стойността на предоставените услуги. Всяко предложение за такса се основава на един или повече от следните елементи (справка: Член 22, параграф 3 от Директивата за SIM), ако е разрешено от закона:

- метод на таксуване, наложен от националното законодателство
- независим график на данните за минали такси
- скала за ресурси на човекочас

- на почасово заплащане, включително режийни разходи и нива на заплати и подходящ марж за печалба и риск
- въз основа на еднократна оферта или прогноза, която се основава на човекочасовете и други необходими ресурси, заедно с режийни разходи и нива на заплати и подходящ марж за печалба и риск, който най-малкото ще позволи подходящо ниво на реинвестиране в обучение и оборудване.

По време на договарянето на договор никой доставчик на архитектурни услуги няма да преразглежда предложението за такси, за да вземе предвид знанието за такса, която е била предложена от друг доставчик за същата работа или услуги.

Това приложение е необходимо, за да защити клиента и обществото от недобросъвестно осигуряване на ресурси от който и да е доставчик на архитектурни услуги.

Принцип 2 Задължения в обществен интерес

В интерес на обществеността всички доставчици на архитектурни услуги трябва да спазват както буквата, така и духа на законите, регулиращи техните професионални дейности и работата и услугите, за които отговарят, и да вземат предвид социалното и екологичното въздействие на техните професионални дейности по изпълнението на такива работи и услуги.

Приложения

2.1 Всички доставчици на архитектурни услуги трябва да уважават и помагат за опазването и развитието на околната среда и системата от ценности и природното и културно наследство на общността, в която създават архитектура. Те се стремят не само да подобрят околната среда чрез най-високо качество на дизайна, но и да подобрят качеството на живота и местообитанието в рамките на такава общност по устойчив начин, особено като се има предвид ефективното използване на ресурсите. Това включва използване на енергия, опазване на водата, намаляване на отпадъците и намаляване на въглеродните емисии в контекста на изменението на климата в света, като напълно отчитат ефекта от тяхната работа върху най-широките интереси на всички онези, за които разумно може да се очаква да използват или да се наслаждават на продукта на тяхната работа.

2.2 Никой доставчик на архитектурни услуги няма да комуникира, рекламира или представлява себе си или своите професионални услуги по неверен или измамен начин; нито пък трябва да позволява на други да го правят, независимо дали действат от негово име или не. (Справка: Член 24, параграф 2 на СИМ директивата – 2006/123/ЕС).

2.3 Всички доставчици на архитектурни услуги по всяко време избягват да действат по даден въпрос или да се намират в ситуация, която е несъвместима с професионалните им задължения или която е вероятно да породи съмнение относно тяхната независимост, безпристрастност или почтеност. (Справка: Член 25, параграф 2 от Директивата СИМ – 2006/123/ЕО).

2.4 Никой доставчик на архитектурни услуги няма да прави, подкрепя или мълчаливо да се съгласява с каквото и да е изявление, писмено или по друг начин, което противоречи на неговите собствени познания или професионално мнение или за което знае, че е подвеждащо или нечестно спрямо другите или по друг начин дискредитиращо професията или неговия клиент или потребител.

2.5 Никой доставчик на архитектурни услуги няма да популяризира, насърчава, подкрепя или мълчаливо да се съгласява с действие, което има вероятност да подпомогне извършването на престъпление или неетично поведение; или по отношение на каквото и да е действие, което може да има тенденция да прикрива или укрива всяка финансова или фискална незаконност или нередност.

2.6 Всички доставчици на архитектурни услуги спазват и се придържат към този деонтологичен кодекс, както и деонтологичните кодекси и закони, приложими към архитектурните услуги, които се предоставят или ще бъдат предоставени в приемащата държава.

Принцип 3 Задължения към Клиента

Всички доставчици на архитектурни услуги дължат на своите клиенти задълженията да извършват работата или услугите си вярно, добросъвестно, компетентно, по професионален начин и с

независимост, безпристрастност и почтеност, като използват дължимата грижа, умения и старание. Всички доставчици на архитектурни услуги трябва да имат непредубедена и безпристрастна преценка. Те се съобразяват със съответните технически и професионални стандарти, когато извършват своите професионални услуги. Независимата, безпристрастна, научена и професионална преценка трябва да има предимство пред всеки друг мотив в преследването на изкуството, науката и бизнеса на архитектурата.

3.1 Всички доставчици на архитектурни услуги трябва да зачитат нуждите и изискванията, изразени от клиент или потенциален потребител, стига тези нужди и изисквания да не противоречат на спазването на Принципите и приложенията на този Кодекс. В случай на действителен или очакван конфликт, доставчикът незабавно уведомява клиента и, ако е необходимо, потребителя за конфликта.

Освен ако изрично не е уговорено друго, след това доставчикът трябва или да се съобрази, или да отговори на необходимостта или изискването, или незабавно да се оттегли от съответния договор за архитектурни услуги или наемане на работа.

3.2 Всички доставчици на архитектурни услуги извършват професионална работа само когато могат да докажат, че притежават адекватни знания и способности (както се изисква от текста на Директива 2005/36/ЕО за квалификациите) и също така, ако се изисква, че хонорарът, договорен за конкретна услуга, предоставя или ще предостави адекватни финансови и технически ресурси, за да изпълни ангажиментите си към своите клиенти.

Това задължение не се влияе от наемането на консултанти от или от името на доставчика, клиент или всеки действителен или бъдещ потребител. Всеки консултант, ангажиран от доставчика, трябва да бъде квалифициран чрез образование, обучение или опит в конкретните засегнати области.

3.3 Всички доставчици на архитектурни услуги се възнаграждават единствено от хонорарите и обезщетенията, посочени в съответния договор за услуги или наемане на работа.

3.4 Никой доставчик на архитектурни услуги няма да предлага никакви стимули или плащания за осигуряване на работа, нито да приема от, или да предлага на ръководители на проекти или строителство, надзорници или други агенти на който и да е клиент или действителен или бъдещ потребител, изпълнители, специализирани изпълнители, доставчици на продукти или други, каквито и да било стимули или плащания за получаване на неразкрита полза.

3.5 Всички доставчици на архитектурни услуги незабавно разкриват на клиентите, действителните или бъдещите потребители, изпълнителите или всяко друго подходящо лице или организация всички значими обстоятелства, които им станат известни, които пораждат конфликт на интереси или които в очите на което и да е такова лице, може да се разглежда като пораждащо конфликт на интереси. Ако им бъде позволено да продължат, след това те гарантират, че подобни обстоятелства не засягат интересите на такива лица или организации или не пречат на задълженията на доставчика на архитектурни услуги, особено ако се изисква да упражнява преценка относно изпълнението на който и да е договор.

3.6 Всички доставчици на архитектурни услуги предоставят независими и безпристрастни съвети на своите клиенти и на всеки действителен или бъдещ потребител.

3.7 Условието за ангажиране на доставчик на архитектурни услуги са предмет на писмено споразумение с клиента. То обхваща по-специално:

- Обхватът на работата или услугите;
- Разпределението и лимитите на задълженията;
- Бюджетът или друг лимит на разходите за проекта или работата или услугите;
- Таксата, дължима за работата или услугите, методът за нейното изчисляване (ако е подходящо) и етапът(ите), на който ще бъде платена;
- Обстоятелствата, обосноваващи прекратяването.

3.8 Всички доставчици на архитектурни услуги трябва да спазват поверителността и тайната на делата на своите клиенти или други действителни или бъдещи потребители и не трябва да разкриват поверителна информация без предварителното писмено съгласие на клиента и всяка съответна страна, освен ако разкриването не се изисква от закона.

3.9 Всички доставчици на архитектурни услуги се задължават да извършват своята професионална работа с нужното умение, грижа и усърдие.

3.10 Всички доставчици на архитектурни услуги извършват професионалната си работа без неоправдано забавяне и, доколкото е в техните правомощия, в договорен разумен срок.

3.11 Всички доставчици на архитектурни услуги информират своите клиенти своевременно за напредъка на работата или услугите, предприети от името на техния клиент, и за всички въпроси, които могат да повлияят на тяхното качество или цена или на качеството или разходите на работата по проекта, особено когато ограничения за качество или цена са определени от клиента.

3.12 Всички доставчици на архитектурни услуги трябва да имат по всяко време застраховка за професионална отговорност, достатъчна по размер и продължителност за потенциалните задължения на доставчика по закон към всяко лице, като се има предвид мащабът на проектите и работата и услугите, извършени от тях. (Справка: Член 23, параграф 1 от Директивата SIM – 2006/123/ЕО).

3.13 Всички доставчици на архитектурни услуги се задължават да разглеждат жалбите по бърз и любезен начин и в писмен вид. (Справка: Член 27, параграф 1 от Директивата за SIM – 2006/123/ЕО)

3.14 Всички доставчици на архитектурни услуги трябва да информират клиентите за наличните процедури за разрешаване на спорове (независимо дали са предвидени или не в трудовия договор на доставчика): помирение, медиация, арбитраж или всяка друга алтернатива на разрешаване от компетентен съд. (Справка: Член 27(1) от Директивата за SIM – 2006/123/ЕС).

Принцип 4

Задължения в интерес на професията

Всички доставчици на архитектурни услуги имат задължението да поддържат независимостта, безпристрастността, почтеността и достойнството на професията и да се държат по начин, който зачита законните права и интереси на другите и в допълнение имат задължението да признаят професионалните стремежи и приноса на своите колеги и да зачитат техните права.

Всички доставчици на архитектурни услуги трябва също така да признаят приноса, направен към тяхната работа или услуги от други, като например персонал, клиент, градоустройствени специалисти, ландшафтни архитекти, други архитекти, мултидисциплинарни професионални фирми или компании, художници, интериорни дизайнери, инженери по строителни и технически услуги, строителни икономисти, специалисти-подизпълнители, подизпълнители и други в екипа на проекта.

Приложения

4.1 Всички доставчици на архитектурни услуги следват своята професионална дейност с независимост, безпристрастност, поверителност, почтеност, честност и справедливост.

4.2 Доставчиците на архитектурни услуги не трябва нито да приемат за партньори, нито да действат като съдиректори с неподходящо лице, като например лице, което има наказателна присъда, която засяга репутацията на този доставчик или на доставчиците на архитектурни услуги като цяло, или е неуволнено лице в несъстоятелност или лице, чието име е било заличено от който и да е професионален регистър, освен по негово собствено искане, или лице, дисквалифицирано от членство в призната организация, представляваща архитекти и/или други доставчици на архитектурни услуги. (Справка: Член 33, параграф 1 от Директивата SIM – 2006/123/ЕО).

4.3 Всички доставчици на архитектурни услуги се стремят чрез действията си да насърчават независимостта, безпристрастността, достойнството и почтеността на своята професия и гарантират, че техните представители и служители съобразяват поведението си с този Кодекс, така че всеки, работещ с който и да е доставчик на архитектурни услуги, може да бъде сигурен, че е защитен срещу некомпетентност или неверни или подвеждащи твърдения.

4.4 Никой доставчик на архитектурни услуги няма да дискриминира на основата на раса, пол, религия, увреждане, семейно положение или сексуална ориентация.

4.5 Всички доставчици на архитектурни услуги трябва да осигурят справедливо и подходящо заплащане на своя персонал, включително всички завършили студенти и студенти, трупаци професионалния си опит.

4.6 Никой доставчик на архитектурни услуги няма право да присвоява интелектуалната собственост или да се възползва неправомерно от идеите на друг доставчик на архитектурни услуги без изричното разрешение от доставчика, който има право върху тази собственост или идея.

4.7 Никой доставчик на архитектурни услуги не трябва да участва нито в конкурс за проектиране, нито да представя състезателна оферта или предложение, когато редът и условията за участие и договорът, който ще бъде възложен, не предоставят правна защита на интелектуалната собственост на участващия доставчик.

4.8 Никой доставчик на архитектурни услуги не трябва да участва нито в конкурс за проектиране, нито да представя конкурентна оферта или предложение, когато оценката на качеството на работата или услугите, които трябва да бъдат предоставени, или оценката на професионалното качество на бъдещия доставчик не е доминиращ критерий в контекста на член 1, параграф 1 от Директивата SIM – 2006/123/ЕО.

4.9 Никой доставчик на архитектурни услуги не трябва да участва нито в конкурс за проектиране, нито да подава конкурентна оферта или предложение, ако някоя предложена поверително такса ще бъде разкрита на други конкуренти преди избора на проекта или доставчика на архитектурни услуги.

4.10 Никой доставчик на архитектурни услуги няма право, когато е назначен за оценител на конкурс, впоследствие да действа в каквото и да е друго качество, което би създавало известен конфликт на интереси с какъвто и да е резултат от такъв конкурс.

4.11 Никой доставчик на архитектурни услуги не трябва злонамерено или несправедливо да критикува или да се опитва да дискредитира чужда архитектурна работа.

4.12 Всеки доставчик на архитектурни услуги, ако бъде поканен да предприеме проект или друга професионална работа, за която доставчикът знае или може да установи чрез разумно запитване, че друг доставчик на архитектурни услуги има съществуващ договор със същия клиент или действителен или бъдещ потребител за същия проект или за работа или услуги във връзка с този проект, трябва да уведоми другия доставчик.

4.13 Всички доставчици на архитектурни услуги, ако са назначени да дават мнение за работата на друг такъв доставчик, трябва да положат разумни усилия да уведомят този доставчик, освен ако това не е в ущърб на бъдещи или действителни съдебни спорове.

4.14 Всички доставчици на архитектурни услуги гарантират, че техните професионални финанси се управляват законосъобразно.

4.15 Представител на доставчик на архитектурни услуги не може да подпише заявление за разрешение за строеж, заявление за разрешение за планиране, заявление за одобрение на строителна регулация или всяко друго приложимо законово заявление, освен ако подписалото лице не е проектантът или не е упражнявало подходящ надзор или проверка на проекта

4.16 Ако професионален регулаторен орган или професионална институция подаде жалба или започне производство срещу регистриран или лицензиран доставчик на архитектурни услуги или срещу фирма, компания или друго юридическо лице, което е регистриран или лицензиран доставчик на архитектурни услуги, този доставчик или старши партньор, председател или главен изпълнителен директор на фирмата, компанията или друго юридическо лице трябва да се яви лично (а не да бъде представляван от законен или друг представител), за да отговори на жалбата или производството.

КРАЙ